

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ

з дисципліни «Географія»
для вступників на основі повної загальної середньої освіти
спеціальність підготовки – для всіх спеціальностей

Протокол засідання приймальної комісії
№ 12 від 18.02. 2021 р.

Голова предметної комісії

В.О. Дорошенко В.О. Дорошенко

Відповідальний секретар
приймальної комісії

А.В. Снігуров А.В. Снігуров

Письмова робота (тестування) містить завдання з усіх розділів географії згідно з програмою середньої загальноосвітньої школи та наказу МОН України від 26.06.2018 № 696 «Програма зовнішнього незалежного оцінювання з географії».

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Міністерства освіти і науки України
від 28.06.2018 р. № 696

**ПРОГРАМА
ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ
результатів навчання з ГЕОГРАФІЇ,
здобутих на основі повної загальної середньої освіти**

Програму зовнішнього незалежного оцінювання з географії розроблено на основі чинної програми з географії для 6-9 класів закладів загальної середньої освіти (основна школа) та програми з географії рівня стандарту для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти (старша школа). Обсяг знань географічних закономірностей і термінів, географічної номенклатури визначається в межах діючої програми та чинних підручників.

Мета зовнішнього незалежного оцінювання з географії – оцінити ступінь підготовленості учасників зовнішнього незалежного оцінювання до навчання у закладах вищої освіти.

Завдання зовнішнього незалежного оцінювання з географії:

- визначити рівень набутих знань і умінь;
- оцінити сформованість комплексного, просторового, соціально орієнтованого уявлення про Землю на основі красномовного, регіонального та планетарного підходів;
- перевірити здатність застосовувати географічні знання та набуті уміння для аналізу природних і суспільних явищ, процесів, подій;
- встановити ступінь сформованості географічних компетентностей, географічної культури.

Програма зовнішнього незалежного оцінювання включає всі розділи програмних курсів з географії відповідно стандартного та академічного рівнів. Окремі теми розділу «Загальна географія», а саме «Географічні дослідження» включає розширене питання дослідження території України. Тема «Слюси зображення Землі» доповнена картографічним знаннями і уміннями за темами 8, 10 і 11 класів. Темі «Літосфера», «Гідросфера», «Атмосфера і клімат» включають питання, які за змістом є логічним продовженням вивчення цих тем у географічних курсах «Географія материків і океанів», «Фізична географія України», «Географічний простір». Питання екологічних проблем окремих материків слід розглядати в темі «Глобальні проблеми людства» в складі переліку екологічних проблем. Особливої уваги в програмі заслуговує розділ «Загальні положення економічної та соціальної географії» в якій вивесно всі програмові терміни, поняття економічної і соціальної географії. В наступних розділах «Економічна і соціальна географія України» та «Соціальна і економічна географія світу» головна увага акцентована на просторовому характері розміщення економічних і соціальних явищ. Значення і наслідків їх формування і розвитку. По завданнях, що пов'язані з програмовими вимогами до знань номенклатури по всіх розділах географії та у випадках детальнішої конкретизації з окремих питань необхідно звертатись до чинних навчальних програм підручників. Бажаємо успіхів!

З оригіналом
згідно

№	Назва розділу, теми	Зміст навчального матеріалу	Результати навчально-пізнавальної діяльності учнів, які оцінюються
I. Загальна географія			
1.1	Географія як наука, розвиток географічних досліджень	<p>Географія як система наук. Об'єкт дослідження географічної науки. Поняття «геосистема». Рівні геосистем.</p> <p>Джерела географічних знань. Методи географічних досліджень. Пізнавальна та конструктивна роль географії.</p> <p>Розвиток уявлень про форму, розміри та рухи Землі. Найважливіші географічні відкриття, видатні мандрівники. Вітчизняні вчені-географи. Сучасні географічні дослідження та їх значення.</p>	<p>Знавцисвий компонент: називає об'єкт дослідження географічної науки; структурні компоненти географічної науки; знає видатних мандрівників; пояснює значення поняття «геосистема».</p> <p>Діяльнісний компонент: розрізняє рівні геосистем; методи географічних досліджень; аналізує зміни в уявленнях про форму, розміри та рухи Землі.</p> <p>Оціню-ціннісний компонент: оцінює значення географічних відкриттів і досліджень у минулому та на сучасному етапі розвитку; пізнавальну та конструктивну роль географії.</p>
1.2	Способи зображення Землі	<p>Зображення земної поверхні на малюнку, плані, карті, глобусі, аерофотознімку та космічному знімку. Поняття «план місцевості», «географічна карта», «топографічна карта».</p> <p>Орієнтування за місцевими ознаками, поняття «азимут». Використання азимутів.</p> <p>План місцевості, його основні ознаки. Визначення напрямків на плані. Читання плану.</p> <p>Картографічні проєкції та спотворення. Елементи градусної сітки. Правила відліку географічної широти і географічної довготи. Визначення географічних координат об'єктів на карті, глобусі, відстаней за градусною сіткою.</p> <p>Способи картографічного зображення об'єктів і явищ на загальному, районних та тематичних картах. Сутність географічної, тематичної карт. Визначення абсолютної та відносної висоти</p>	<p>Знавцисвий компонент: називає елементи карти; пояснює основні картографічні поняття і терміни; відмінності різних видів масштабу, картографічних проєкцій; знає основні умовні позначення топографічних карт.</p> <p>Діяльнісний компонент: розрізняє види карт за просторовим охопленням, масштабом, змістом; розрізняє географічні та прямокутні координати точок, види масштабу, азимуту; уміє користуватися різними видами масштабу; порівнює форми й площі материків, океанів, країн на картах світу, побудованих у різних проєкціях; визначає за картами об'єкти, напрямки, відстані в градусах і кілометрах (метрах), географічні координати; визначає за топографічною картою географічний і магнітний азимут, географічні та прямокутні координати точок</p>

З оригіналом
згідно

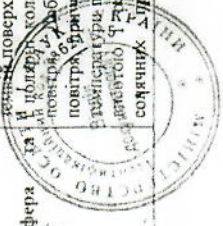

	<p>місцевості, глибини морів і океанів. Види масштабу. Способи вимірювання відстаней на географічних картах. Класифікація карт. Топографічна карта: проєкція, розграфлення. Прямокутна (кілометрова) сітка. Географічні і прямокутні координати. Основні умовні позначення топографічних карт для зображення об'єктів місцевості та рельєфу. Визначення на топографічній карті географічних та прямокутних координат окремих точок, географічних та магнітних азимутів, абсолютних та відносних висот точок. Значення карт у житті людини, суспільства.</p>	<p>абсолютну і відносну висоту місцевості, падіння річки; <i>читач планує</i> місцевості, тематичні й топографічні карти; <i>опише</i> за топографічною картою рельєф ділянки місцевості; <i>розв'язує</i> задачі за планом місцевості, топографічною та географічною картою. Оціню-ціннісний компонент: <i>робить висновки</i> щодо актуальності знань і навичок роботи з картою.</p>
<p>1.3 Географічні наслідки параметрів і рухів Землі як планети</p>	<p>Геод. Показники руху Землі: навколо своєї осі. Добова ритмика в географічній оболонці. Основні види часу. Визначення місцевого та поясного часу, перехід від місцевого часу до поясного. Пояси освітленості на Землі. Сила Коріоліса. Змінюваність висоти Сонця над горизонтом та тривалості світлового дня. Орбітальний рух Землі: основні характеристики, географічні наслідки. Причини зміни пір року.</p>	<p>Знансвий компонент: <i>називає</i> види рухів Землі; параметри та наслідки осового й орбітального рухів планети; поясів освітлення; <i>розлізас</i> на схемах руху Землі точки сонцестоянь і рівнодення; Діяльнісний компонент: <i>установлює</i> послідовність зміни пір року у Північній та Південній півкулі; причини зміни пір року; <i>використовує</i> знання про силу Коріоліса для пояснення причин формування пасатів, циклонів та антициклонів, течій; <i>розв'язує задачі</i> на визначення місцевого і поясного часу, на перехід від місцевого часу до поясного. Оціню-ціннісний компонент: <i>оцінює</i> конструктивну роль знань про форму й рухи Землі.</p>
<p>1.4 Літосфера рельєф</p>	<p>Внутрішня будова Землі. Поняття «земна кора», «літосфера», «літосферна плита», «тектонічні структури», «літосферна форма», «складчаста форма», «фліт», «підлога» та типи земної кори, гірські породи й мінерали, що її складають. Корисні копалини. Типи класифікації за походженням. Географічне розподілення, геологічний вік.</p>	<p>Знансвий компонент: <i>називає</i> внутрішні шари Землі, склад материкової та океанічної земної кори, структурні елементи літосферних плит, основні форми рельєфу; <i>пояснює</i> зміст понять «літосфера», «земна кора», «мінерали», «гірські породи», «корисні копалини», «рельєф», «рівнини», «гори»; особливості руху літосферних плит.</p>

3 оригіналом
згідно

<p>розуміє механізми руху літосферних плит, виникнення землетрусів, вулканів, зсувів; формування рельєфу; знає закономірності розміщення основних форм рельєфу, сейсмічних поясів, родовищ корисних копалин; правила поведінки під час землетрусу; наводить приклади магматичних, осадових і метаморфічних гірських порід.</p> <p>Діяльнісний компонент: визначає висоту рівнин і гір за фізичною картою; розрізняє магматичні, осадові й метаморфічні гірські породи; порівнює рівнини й гори за висотою, походженням; аналізує причини і наслідки зовнішніх і внутрішніх процесів у літосфері; пояснює вплив внутрішніх і зовнішніх процесів на формування рельєфу земної поверхні; розміщенням гір і рівнин на суходолі та в океанах.</p> <p>Ціннісний компонент: оцінює вплив діяльності людини на рельєф, запаси мінеральних ресурсів; визначає рівень безпеки проживання в районах з різною інтенсивністю вулканічних, сейсмічних, гравітаційних явищ; усвідомлює необхідність охорони унікальних форм рельєфу, раціонального використання мінеральних ресурсів.</p>	<p>Внутрішні процеси, що зумовлюють зміни в земній корі та на поверхні земної кулі. Рухи літосферних плит. Землетруси. Вулканізм і вулкани, гейзери. Сейсмічні пояси Землі. Зовнішні процеси, що зумовлюють зміну земної поверхні: вивітрювання, робота вітру, текучих і підземних вод, льодовиків. Небезпечна вулканічних, сейсмічних, гравітаційних (зсувних) процесів.</p> <p>Основні форми земної поверхні: гори і рівнини. Різноманітність та утворення рівнин на суходолі. Найбільші за площею рівнини світу. Різноманітність та утворення гір на суходолі. Найвищі та найдовші гори світу. Рельєф дна Світового океану.</p> <p>Значення рельєфу в господарській діяльності людини та вплив діяльності людини на рельєф. Унікальні форми рельєфу земної кулі, їх охорона.</p>	
<p>Знаннєвий компонент: визначає складники атмосфери, елементи погоди, кліматогенні чинники й типи клімату; розрізняє поняття «погода» і «клімат»; синоптичну і кліматичну карти; циклон та антициклон, теплий і холодний фронт; розрізняє погоду під час проходження циклону, антициклону, холодного і теплового атмосферних фронтів; знає просторове розташування кліматичних поясів та областей; поясів освітленості, теплових і кліматичних поясів; закономірності р-зподілу температури, атмосферного тиску й</p>	<p>Будова атмосфери, властивості повітря в тропосфері. Сонячна радіація, її розподіл в атмосфері й на земній поверхні. Теплові пояси та їх межі (тропіки, субтропіки, помірні, субполярні, полярні). Температурні пояси і річний хід температури повітря у різних широтах. Графіки зміни температури повітря. Зміни температури повітря з висотою. Чинники впливу на клімат. Показники температури</p>	<p>1.5 Атмосфера клімат</p>

3 оригіналом
згідно

<p>повітря на кліматичній карті. Атмосферний тиск: причини і наслідки його зміни у тропосфері. Основні пояси атмосферного тиску Землі. Вітер: причини виникнення, напрямки, сила, швидкість, їх визначення. Роза вітрів. Загальна циркуляція атмосфери. Постійні вітри. Циклонні й антициклони. Сезонні та місцеві вітри. Позначення вітрів на кліматичній карті. Вода в атмосфері: випаровування, вологість повітря та її зміни. Хмари і туман, відмінності в їх утворенні. Форми хмар, хмарність. Опали, що випадають із хмар та з повітря, їхні види, вимірювання. Карта розподілу опадів. Повітряні маси й атмосферні фронти. Погода, добові та сезонні коливання її метеорологічних елементів. Спостереження за погодою та її прогнозування. Синоптична карта. Практичне значення прогнозів погоди. Поняття «клімат»: Кліматична карта. Кліматичні пояси та області. Кліматограми. Залежність клімату від широти місцевості, морських течій, близькості до океанів, рельєфу, антропогенного впливу. Вплив клімату та погоди на господарську діяльність</p>	<p>опадів на Землі; постійні та сезонні вітри. Діяльнісний компонент: ляснос зміни температури повітря, атмосферного тиску протягом доби, сезону, року та їх розподілу на Землі за картою; дію кліматогенних чинників на формування типів клімату; читас синоптичні та кліматичні карти; графіки зміни (добової, місячної, річної) температури повітря, діаграми хмарності та розподілу опадів, рози вітрів; розв'язує задачі на зміну температури повітря, атмосферного тиску з висотою; визначення показників абсолютної та відносної вологості повітря; прогнозує погоду за описом місцевих ознак та синоптичною картою; встановлює сукупність чинників, які формують клімат певної місцевості; характеризує типи клімату; визначає типи клімату за кліматичними діаграмами; аналізує процеси взаємодії атмосфери з літосферою. Ціннісний компонент: оцінює ресурсні властивості атмосфери; рівень безпеки проживання в районах поширення атмосферних стихійних явищ; усвідомлює загрози кліматичних змін і забруднення атмосфери; робить висновки про значення прогнозу погоди для життя і діяльності людини.</p>
<p>Поняття «гідросфера» та її основні складові. Запаси води на Землі. Світовий океан та його частини: океани, моря, протоки, проливи. Вплив процесів у гідросфері на природу океанів. Роль Океану у формуванні гірських порід і рельєфу узбережжя. Властивості вод Світового океану та причини їх сезонності. Водні маси. Рухи води в</p>	<p>Знаннясний компонент: називає складові Світового океану, вод суходолу, знає просторове розміщення найважливіших гідрографічних об'єктів за картою; розрізняє на контурних картах, картосхемах частини Світового океану, найбільші річки, озера; розрізняє поняття: внутрішнє та окраїнне море, затока і протока, острів та півострів, витік і гирло, права і ліва притока,</p>
<p>1.6 Гідросфера</p>	<p>3 оригіналом згідно</p>

	<p>Світовому океані. Вплив атмосферних процесів на Світовий океан. Роль Світового океану у формуванні повітряних потоків у тропосфері. Життя в океанах і морях. Багатства вод Світового океану.</p> <p>Води суходолу, чинники їх нерівномірного розподілу. Взаємозв'язок клімату і вод суходолу. Річка: річкова система, басейн річки, річкова долина. Найдовші річки. Взаємозв'язок геологічної будови, рельєфу і річкової мережі на території. Пороги і водоспади. Живлення, водний режим і робота річок.</p> <p>Озера, їх різноманітність за площею, походженням озерних улоговин, солоністю: Найбільші і найглибші озера земної кулі. Болота, особливості їх утворення та поширення. Штучні водоводи і водотоки. Льодовики, особливості їх утворення й поширення. Утворення і поширення багатрічної мерзлоти.</p> <p>Підземні води, умови їх утворення і залягання в земній корі. Термальні і мінеральні води. Ресурсний потенціал Світового океану: Прісна вода як ресурс.</p>	<p>долина річки і річище, заплава і тераса; формують залежність між тектонічною, геологічною будовою, рельєфом, кліматом і водами суходолу;</p> <p>Діяльнісний компонент: аналізує схему світового кругообігу води; класифікує моря, річки, озера, льодовики за різними критеріями; застосовує гідрографічні поняття для опису (характеристики) гідрографічних об'єктів; характеризує типи водних мас; аналізує систему течій у Світовому океані; густоту і конфігурацію річкової мережі території, режим річок; установлює напрямки і характер течії річки за рельєфом місцевості; види живлення і режим річки за типом клімату; використовує топографічні, фізичні, кліматичні карти для характеристики гідрографічних об'єктів; визначає за картою падіння, похил річки.</p> <p>Оцінювальний компонент: оцінює ресурси Світового океану та прісних вод на суходолі; визначає рівень безпеки проживання на узбережжях океанів, в районах поширення катастрофічних паводків, повеней, карсту; усвідомлює загрози забруднення вод Океану і суходолу; пропонує способи вирішення проблеми забруднення водами.</p>
<p>1.7</p> <p>Біосфера і ґрунти</p>	<p>Поняття «біосфера», її межі. Складові біосфери, особливості їх поширення на земній кулі.</p> <p>Рослинність суходолу і океану. Тваринний світ суходолу і океану. Природні чинники формування ареалів поширення рослин і тварин. Закономірності поширення живих організмів на суходолі і в океанах. Біологічні ресурси. Державне управління земельними ресурсами. ґрунти. Типи ґрунтів. Карта ґрунтів. Видруку оплодарської діяльності людини на</p>	<p>Знаннясвий компонент: знає межі та складові біосфери; дає визначення понять «біосфера», «ґрунт», «рослинність», тваринний світ; розуміє особливості взаємодії біосфери з літосферою, атмосферою, гідросферою.</p> <p>Діяльнісний компонент: читає карти ґрунтів, розрізняє типи ґрунтів за основними характеристиками; визначає типи ґрунтів за типовими рослинами і тваринами;</p>

З оригіналом
згідно

		грунтової покрив, рослинність і тваринний світ суходолу та океану	<p>встановлює сукупність чинників, які формують ґрунти рослинний і тваринний світ певної місцевості; характеризує типи ґрунтів.</p> <p>Оціно-ціннісний компонент:</p> <p>оцінює ресурсні властивості біосфери; визначає рівень безпеки проживання в районах поширення отруйних рослин, окремих видів хижих та отруйних тварин; пропонує способи збереження родючості ґрунтів, площі ареалів, видового складу рослинного і тваринного світу.</p>
1.8	<p>Природні комплекси як наслідок взаємозв'язків між компонентами природи. Географічна оболонка – найбільший природний комплекс Землі, її межі та властивості. Загальні закономірності географічної оболонки. Сучасний етап розвитку географічної оболонки. Антропофера.</p> <p>Природні зони Землі, їх особливості.</p> <p>Карта природних зон. Чинники порушення широтної зональності на планеті. Азональні природні комплекси.</p> <p>Зміна природних комплексів під впливом господарської діяльності людини.</p>	<p>Знавчий компонент:</p> <p>дає визначення поняття «природний комплекс», «географічна оболонка», «природна зона», «антропофера»; називає компоненти природного комплексу; пояснює процеси взаємодії літосфери, атмосфери, гідросфери, біосфери.</p> <p>Діяльнісний компонент:</p> <p>розрізняє природні зони й висотні пояси; позитивні й негативні наслідки впливу людської діяльності на природні комплекси; порівнює основні природні зони Землі; аналізує взаємодію компонентів природи у природному комплексі на суходолі та океані; вирізняє наслідки взаємодії оболонки Землі.</p> <p>Оціно-ціннісний компонент:</p> <p>оцінює вплив людини на природні комплекси та значення знань про природні комплекси для її життєдіяльності.</p>	
2.1	<p>Океани: Антарктичний океан, Атлантичний океан, Індійський океан.</p>	<p>2. Географія материків і океанів</p> <p>Знавчий компонент:</p> <p>фізико-географічного положення океанів, історичні відомості про освоєння та різні частини Світового океану. Географічне розташування океанічних западин унаслідок руху літосферних плит. Геологічна будова та рельєф дна океанів. Характерні риси клімату. Властивості</p>	<p>Знавчий компонент:</p> <p>називає і знаходить на карті великі водні об'єкти в кожному океані – моря, затоки, протоки, річки за походженням острови; теплі й холодні течії;</p> <p>Діяльнісний компонент:</p> <p>знає основні етапи освоєння та дослідження океанів;</p>

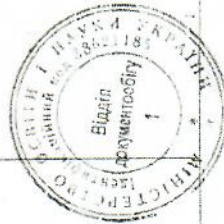
З оригіналом
згідно

<p>Північний Льодовитий океан</p>	<p>водних мас та океанічні течії. Своєрідність органічного світу океанів. Природні ресурси океанів та їх використання. Проблема забруднення океанічних вод</p>	<p><i>характеризує</i> географічне положення Тихого, Атлантичного, Індійського та Північного Льодовитого океанів; <i>показує</i> виникнення форм рельєфу для океанів, островів; <i>порівнює</i> властивості водних мас різних частин у кожному океані; <i>органічний</i> світ різних частин Сагітового океану; <i>обрунтовує</i> вплив клімату на температуру й солоність водних мас в океанах</p> <p><i>аналізує</i> рухи води в океані та схему течій в океанах; льодовий режим Північного льодовитого океану.</p> <p>Оціню-ціннісний компонент: <i>оцінює</i> природні ресурси океанів, наслідки господарської діяльності в океанах.</p>
<p>Африка</p>	<p>План географічної характеристики материка. Географічне положення Африки. Дослідження материка. Тектонічна будова, рельєф, корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу: головні річкові системи, озера, басейни підземних вод. Використання водних ресурсів. Природні зони, закономірності їх розміщення. Стихійні процеси природи. Екологічні проблеми. Найважливіші об'єкти, віднесені до Сагітової природно-спадщини ЮНЕСКО.</p>	<p>Знансвий компонент: <i>знає</i> дослідників материка, особливості тектонічної будови, рельєфу, розміщення кліматичних поясів, внутрішніх вод, природних зон на материк; <i>називає і знаходить на карті</i> Середземне, Червоне моря; Гвінейську, Аденську затоки, Мозамбіцьку, Гібралтарську, Бабель-Манделевську протоки, острів Малагаскар; півострів Сомалі; гори Атлас, Драконові, Капські; Ефіопське нагір'я; Східноафриканське плоскогір'я; вулкан Кіліманджаро; річки Ніл, Конго, Нігер, Замбезі, Оранжева; водоспад Вікторія; озеро Вікторія, Танганьїка, Чьаса, Чад; пустелі Сахара, Наміб; Діяльнісний компонент: <i>характеризує</i> географічне положення материка; <i>визначає</i> за градусною сіткою протяжність материка з півночі на південь та із заходу на схід; типи клімату за кліматичною картою та кліматичними діаграмами; зональні типи ґрунтів за картою природних зон; <i>створює</i> за тематичними картами зв'язок між тектонічними структурами, рельєфом, корисними копалинами; <i>пояснює</i> розміщення кліматичних поясів, вплив на клімат</p>
<p>2.2 Материк</p>	<p>2.2.1</p>	

З оцінювальним
згідно

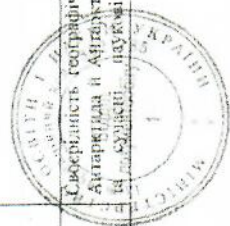
2.2.2	Австралія	<p>Своєрідність географічного положення Австралії. Історія відкриття і дослідження. Тектонічна будова, рельєф, корисні копалини. Загальні особливості клімату. Кліматичні пояси та типи клімату Австралії. Води суходолу. Своєрідність і унікальність органічного світу материка. Природні зони. Зміна природи материка людиною. Найвідоміші об'єкти Австралії, вписані до Світової природної спадщини ЮНЕСКО.</p>	<p>рельєфу, пасатів, течій; аналізує вплив рельєфу й клімату на формування річкових басейнів, озер, меж природних зон; порівнює природні зони материка; описує природу найвідоміших національних парків Африки; визначає основні напрями господарського використання природних комплексів материка; Оціню-ціннісний компонент: оцінює вплив діяльності людини на екологічний стан материка; обґрунтовує вплив природних чинників на виникнення природних вогнищ захворювань і поширення епідемій.</p>
		<p>Знаписувальний компонент: знає: дослідників материка, особливості тектонічної будови, рельєфу, розміщення кліматичних поясів, внутрішніх вод, природних зон на материк; називає і знаходить на карті Коралове і Тасманове моря, затоки Карлентарія і Велика Австралійська, Великий Бар'єрний риф, острів Тасманія, півострів Кейп-Йорк, Західно-Австралійське плоскогір'я, Центральну низовину, Великий Володільний хребет(т. Косцюшко); річки Муррей і Дарлінг, озеро Ейр, Велику Піщану пустелю, Велику пустелю Вікторія;</p> <p>Діяльнісний компонент: характеризує фізико-географічне положення, рельєф, клімат і внутрішні води материка розрізняє кліматичні умови в різних кліматичних поясах, природні зони появляє розміщення гір та рівнин, кліматичних поясів та областей, унікальність видового складу органічного світу; аналізує вплив рельєфу й клімату на формування річкових басейнів, озер; меж природних зон; визначає основні напрями господарського використання природних комплексів материка; Оціню-ціннісний компонент:</p>	<p>рельєфу, пасатів, течій; аналізує вплив рельєфу й клімату на формування річкових басейнів, озер, меж природних зон; порівнює природні зони материка; описує природу найвідоміших національних парків Африки; визначає основні напрями господарського використання природних комплексів материка; Оціню-ціннісний компонент: оцінює вплив діяльності людини на екологічний стан материка; обґрунтовує вплив природних чинників на виникнення природних вогнищ захворювань і поширення епідемій.</p>

З оригіналом
згідно

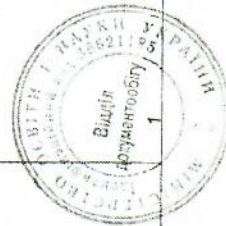
		<p>оцінює вплив діяльності людини на видовий склад рослинності й тваринного світу.</p>
<p>Південна Америка</p>	<p>Географічне положення Південної Америки. Дослідження материка. Тектонічні структури і рельєф. Закономірності поширення родовищ корисних копалин. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Найбільші річки та озера. Природні зони. Висотна поясність в Андах. Зміни природи материка людиною. Сучасні екологічні проблеми. Найвідоміші об'єкти Південної Америки, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО.</p>	<p>Знансвий компонент: знає дослідників материка, особливості тектонічної будови, рельєфу, розміщення кліматичних поясів, внутрішніх вод, природних зон на материк; називає і знаходить на карті Карибське море; затоку Ла-Плата; протоки Магелланову і Дрейка; острови Вогняна Земля, Фолклендські та Галапагоські; Амазонську, Орінокоську та Ла-Платську низовини, Бразильське й Гвіанське плоскогір'я; гори Анди (г.Аконкагуа); вулкани Льюльяльяко й Котопахі; річки Амазонка, Парана та Оріноко; володіє Анхель та Гуасу; озеро Маракайбо, Тітікака; пустелю Атакама.</p> <p>Діяльнісний компонент: встановлює за тематичними картами зв'язок між тектонічними структурами, рельєфом, корисними копалинами; може розподілити температуру й опадів на материк; аналізує вплив рельєфу й клімату на формування річкових басейнів, озер; прояви широтної зональності на рівнинних і вертикальній поясності в Андах; визначає за кліматичними картами і кліматичними діаграмами типи клімату; характеризує природні зони материка; порівнює розміщення кліматичних поясів і природних зон в Африці, Австралії та Південній Америці</p> <p>Ціннісний компонент: оцінює поширення стихійних явищ (землетруси, вулканізм) та їх вплив на життя людей; наслідки втручання людини в природні комплекси материка.</p>
2.2.3		
2.2.4	<p>Антарктида</p>	<p>Знансвий компонент: знає першовідкривачів материка, країни, що беруть участь у сучасних дослідженнях;</p>

3 оригіналом
згідно

	<p>Міжнародне співробітництво у дослідженні природних умов і природних ресурсів. Українська дослідна станція «Академік Вернадський». Тектонічна будова та рельєф Антарктиди. Кліматичні умови. Рослинний і тваринний світ. Природні ресурси та їх охорона.</p>	<p>розрізняє Антарктику й Арктику; Антарктиду й Антарктику; називає і знаходить на карті Антарктичний півострів, моря Ведделла, Росса. Ділянісний компонент: характеризує особливості географічного положення материка, встановлює за тематичними картами зв'язок між тектонічними структурами і під льодовим рельєфом; визначає вплив географічного положення материка на клімат; пояснює пристосування організмів до життя в Антарктиці. Ціннісний компонент оцінює вплив Антарктиди на природні особливості планети; роль України в дослідженні Антарктиди</p>
<p>Північна Америка</p>	<p>Географічне положення Північної Америки. Історія відкриття материка. Тектонічні структури, рельєф, корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Воли суходолу. Основні річкові системи. Найбільші озера, їх походження. Особливості розміщення природних зон. Висотна поєнність у горах. Зміни природи материка льодиною. Сучасні екологічні проблеми. Найвідоміші об'єкти, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО.</p>	<p>Знає дослідників материка, особливості тектонічної будови, рельєфу, розміщення кліматичних поясів, внутрішніх вод, природних зон на материк. називає і знаходить на карті затоки: Гудзонова, Мексиканська, Каліфорнійська, Аляска; острови: Гренландія, Ньюфаундленд, Великі Англійські (Куба, Гаїті, Ямайка), Малі Англійські, Канадський Арктичний архіпелаг; півострови: Лабрадор, Флорида, Каліфорнія, Аляска, Юкатан; рівини: Центральні, Великі, Лаврентійська височина, Примексиканська низовина; гори: Кордильєри, Делані (г. Мак-Кінлі), Скелісті, Аппалачі; річки: Міссісіпі, Маккензі, Юкон, Колорадо; Ніагарський водоспад; Великі озера (Верхнє, Мічиган, Гурон, Ері, Онтаріо), Велике Солоне озеро. Ділянісний компонент: характеризує географічне положення материка; обґрунтовує вплив географічного положення материка на його природу та особливості освоєння людиною; встановлює за тематичними картами зв'язок між тектонічними структурами, рельєфом, корисними копалинами; порівнює рельєф Північної і Південної Америки;</p>

2.2.5

З оригіналом
згідно

2.2.6	<p>Свразія.</p> <p>Географічне положення Свразії. Поділ материка на дві частини світу. Дослідження материка. Тектонічна будова. Рельєф, роль внутрішніх і зовнішніх сил у його формуванні. Вплив давнього материкового зледенення на форми рельєфу. Материка. Корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу. Природні зони. Вертикальна поясність. Зміни природи материка людиною. Найвідоміші об'єкти ЮНЕСКО.</p>	<p>пояснює розподіл температури й опадів на материк, механізм утворення стихійних атмосферних явищ (торнадо) та їх вплив на життя людей;</p> <p>аналізує вплив рельєфу й клімату на формування річкових басейнів, озер; прояви широтної зональності на рівнинах і вертикальної поясності в горах;</p> <p>визначає за кліматичними картами і кліматичними діаграмами типи клімату;</p> <p>характеризує природні зони материка;</p> <p>ціннісний компонент:</p> <p>оцінює наслідки втручання людини в природні комплекси материка</p>	<p>Знавнєсвий компонент:</p> <p>знає дослідників материка, особливості тектонічної будови, рельєфу, розміщення кліматичних поясів, внутрішніх вод, природних зон на материк;</p> <p>називає і знаходить на карті моря: Північне, Балтійське, Середземне, Чорне, Азовське, Баренцове, Східносібірське, Жовте, Японське, Берингове, Південнокитайське, Аравійське; затоки Біскайська, Бенгальська, Перська; протоки Босфор і Ла-Манш; острови: Велика Британія, Ірландія, Нова Земля, Сахалін, Японські, Великі Зондські (Калімантан, Суматра, Ява), Філіппінські, Шрі-Ланка, Тайвань; півострови: Балканський, Апеннінський, Піренейський, Скандинавський, Таймир, Чукотський, Камчатка, Корея, Індокитай, Малакка, Індостан, Аравійський, мала Азія; рівнини: Східноєвропейська, Західносібірська, Велика Китайська, Прикаспійська, Середьодуннайська, Індо-Гангська, Месопотамська низовини, плоскогір'я Декан, Східносібірське, Казахський дрібнообов'язок; гори: Піреней, Альпи, Апенніни, Карпати, Скандинавські, Уральські, Кавказ, Тянь-Шань, Гімалаї (г. Джомолунгма); нагір'я: Тибет, Іранське; вулкани: Гекла, Везувій, Ключевська Сопка, Фудзіяма; пустелі: Каракуми, Гобі.</p>
-------	---	---	--

3 оригіналом
згідно

	<p>Руб-ель-Халі; річки: Рейн, Дунай, Дніпро, Волга, Об, Єнісей, Лена, Амур, Хуанхе, Янцзи, Меконг, Ганг, Інд, Свфрат, Тигр, озеро: Каспійське, Женецьке, Сяйзья, Ладозьке, Байкал, Мертве море;</p> <p>Діяльнісний компонент: <i>характеризує географічне положення материка; встановлює за тематичними картами зв'язок між тектонічними структурами, рельєфом, корисними копалинами; пояснює розподіл температури й опадів на материках, механізм утворення стихійних атмосферних явищ (торнадо) та їх вплив на життя людей;</i> <i>аналізує вплив рельєфу й клімату на формування річкових басейнів, басейну внутрішнього стоку, озер; прояви широтної зональності на рівнинах і вертикальної поясності в горах;</i> <i>вказує за кліматичними картами і кліматичними діаграмами кліматичні пояси та типи клімату в межах помірного кліматичного поясу Євразії;</i> <i>порівнює типи клімату в межах помірного поясу Євразії, висотні пояси в різних гірських системах;</i> <i>характеризує природні зони материка;</i> <i>порівнює природні зони Євразії та Північної Америки;</i> Ціннісний компонент: <i>установлює причини різноманітності природи Євразії;</i> <i>оцінює наслідки сучасного впливу господарської діяльності людини на природу материка; поширення стихійних явищ та їх вплив на життя людей.</i></p>	
	<p align="center">III. Фізична географія України</p> <p align="center">3.1 Україна на карті світу</p>	
3.1	<p>Географічне положення, формування території</p>	<p>Формування території державно-територіальної поділ. Географічне положення (фізико-, економіко-, політико-географічну) України. Розташування території України стосовно годинних поясів.</p>
	<p>Знансвий компонент: <i>знає розміри держави, країни з якими Україна має кордони, сучасний адміністративно-територіальний устрій; розрізняє фізико-, економіко-, політико-географічне положення держави;</i></p>	

3 оригіналом
згідно

	України		<p>називає адміністративно-територіальні одиниці України; <i>показує на карті</i> суходільні і морські кордони: суходіл і територіальні води, крайні точки України, країни-сусіди України; географічні центри України; географічний центр Європи в Україні.</p> <p>Діяльнісний компонент: <i>характеризує</i> фізико-, економіко-, політико-географічне положення України; <i>визначає</i> за картою координати крайніх точок, протяжність території України в градусах і кілометрах. <i>аналізує</i> фізико-географічне положення території України, <i>обґрунтовує</i> вплив: фізико-географічного положення України на природу її території; <i>узгоджує</i> київський час із часом в інших годинних поясах; <i>формує</i> уявлення про територію України, причини територіальних змін України в минулому та</p> <p>Ціннісний компонент: <i>робить порівняльну оцінку</i> географічного розміщення України з країнами світу.</p>
3.2.1	Рельєф, тектонічна, геологічна будова, мінеральні ресурси	<p>3.2 Природні умови і ресурси України</p> <p>Форми земної поверхні на території України. Простягання низовин, височин, гір, річкових долин. Карта України «Фізична поверхня». Основні тектонічні структури. Карта України «Тектонічна будова». Зв'язок рельєфу з тектонічними структурами. Геологічна будова. Неотектонічні рухи. Вплив геологічної будови та тектоніки на діяльність людини. Формування рельєфу. Внутрішні та зовнішні рельєфоутворюючі чинники і процеси. Типи рельєфу за походженням. Рельєф і діяльність людини. Господарство: оцінка рельєфу. Чинники формування високісних і депресійних геологічних і</p>	<p>Знависвий компонент: <i>формує</i> уявлення про поняття «платформа», «шит», «плита», «область складчастості»; <i>називає</i> <i>на карті</i> тектонічні структури: Східноєвропейська платформа, Український шит, Волино-Подільська плита, Дніпровсько-Донецька западина, Причорноморська западина, Скіфська платформа, Донецька складчаста область, Карпатська і Кримська складчасті системи; низовини: Придніпровська, Причорноморська, Закарпатська, Польська; височини: Придніпровська, Подільська, Донецька, Приазовська, Хотинська (г. Берда); гори: Українські Карпати (г. Говерла), Кримські (г. Роман-Кох); басейні і родовища корисних копалин: Донецький та Львівсько-</p>

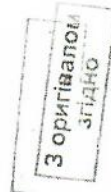
3 оригіналом
згідно

	геоморфологічних процесів та шляхи запобігання їм. Корисні копалини, їх класифікація за використанням, закономірності поширення на території України. Паливні корисні копалини. Кремічучуцький залізрудний район, Придніпровський марганцеворудний басейн, Іршанське родовище титанових руд, Артемівське, Слов'янське родовища кам'яної солі, Завалівське родовище графіту; знає закономірності поширення форм рельєфу, родовищ корисних копалин магматичного й осадового походження Діяльнісний компонент: читає профіль місцевості; встановлює за тематичними картами зв'язки між тектонічною, геологічною, будовою, рельєфом та корисними копалинами на території України; пояснює вплив нестектонічних рухів, зовнішніх чинників на формування рельєфу; формує поширення на території України негативних процесів (зсуви, землетруси, карст, обвали) Ціннісний компонент: оцінює вплив діяльності людини на рельєф, наслідки видобування корисних копалин; оборудовує заходи щодо раціонального використання та охорони надр в різних регіонах України	геоморфологічних процесів та шляхи запобігання їм. Корисні копалини, їх класифікація за використанням, закономірності поширення на території України. Паливні корисні копалини. Діючі та перспективні басейни й райони видобування: вугілля, нафта, природного газу, торфу. Рудні та нерудні корисні копалини: Мінеральні води та грязі. Проблеми раціонального використання мінеральних ресурсів	Волинський кам'яноугільний басейн, Дніпровський буровугільний басейн, Західний, Східний, Південний нафтогазові райони, Криворізький залізрудний басейн, Кремічучуцький залізрудний район, Придніпровський марганцеворудний басейн, Іршанське родовище титанових руд, Артемівське, Слов'янське родовища кам'яної солі, Завалівське родовище графіту; знає закономірності поширення форм рельєфу, родовищ корисних копалин магматичного й осадового походження Діяльнісний компонент: читає профіль місцевості; встановлює за тематичними картами зв'язки між тектонічною, геологічною, будовою, рельєфом та корисними копалинами на території України; пояснює вплив нестектонічних рухів, зовнішніх чинників на формування рельєфу; формує поширення на території України негативних процесів (зсуви, землетруси, карст, обвали) Ціннісний компонент: оцінює вплив діяльності людини на рельєф, наслідки видобування корисних копалин; оборудовує заходи щодо раціонального використання та охорони надр в різних регіонах України
3.2.2	Клімат і кліматичні ресурси	Кліматотвірні чинники: сонячна енергія, циркуляція атмосфери, підстильна поверхня, їх взаємодія. Розподіл сонячної енергії на території України. Водитрансмісія, що впливають на клімат території України. Атмосферні фронти, цикли антициклонів. Кліматичні показники: температура, вологість, коефіцієнт зволоження та їх розподіл на території України. Річний та сезонний ход кліматичних показників. Кліматична карта. Регіональні відмінності клімату. Кліматичні	Знавцвський компонент: називає основні кліматотвірні чинники, кліматичні показники, типи клімату, безпечні погодні явища; пояснює дію кліматотвірних чинників; розрізняє кліматичні умови й кліматичні ресурси, види кліматичних ресурсів. Діяльнісний компонент: аналізує за картами розподіл сонячної енергії, напрямки руху атмосферних фронтів, циклонів та антициклонів, характеризує річний розподіл кліматичних показників у межах

3 Оригіналом
згідно

		<p>ресурси.</p> <p>Сезонні погодні умови та явища. Несприятливі погодо-кліматичні явища. Прогноз погоди за даними синоптичної карти, народними прикметами.</p> <p>Вплив погодо-кліматичних умов на здоров'я і господарську діяльність людини. Охорона атмосферного повітря.</p>	<p>Україні;</p> <p>визначає за кліматичною картою закономірності розподілу температури, повітря та опадів на території України;</p> <p>цитає синоптичні карти;</p> <p>Ціннісний компонент:</p> <p>оцінює кліматичні умови, можливість використання кліматичних ресурсів у різних сферах господарської діяльності в Україні та у попуті.</p>
<p>3.2.3</p>	<p>Води суходолу і водні ресурси</p>	<p>Загальні гідрологічні особливості території України. Поверхневі води. Річки. Основні річкові басейни та системи. Вплив рельєфу на річки. Характер течії. Падіння, похил річки. Вплив клімату на формування річкової системи.</p> <p>Живлення і режим річок, густота річкової мережі. Річковий стік, витрати води.</p> <p>Озера, їх типи. Болота, їх типи і поширення, причини заболочення. Волосховища та канали.</p> <p>Підземні води. Основні артезіанські басейни.</p> <p>Несприятливі гідрологічні явища і заходи запобігання їм. Водні ресурси України, шляхи їх раціонального використання та охорони.</p>	<p>Знаннісний компонент:</p> <p>формулює визначення понять «річковий стік», «витрата води», «водні ресурси», «твердий стік», «падіння річки», «похил річки»;</p> <p>називає і знаходить на карті річкові системи: Дніпра, Сіверського Дону, Південного Бугу, Дністра, Дунаю, Західного Бугу; озера: Ялпуг, Сасик, Шацькі, Синевир, лимани: Дніпровсько-Бузький, Молочний, Дністровський; водосховища: Київське, Канівське, Кременчуцьке, Каховське, Дніпровське, Дніпродзержинське; Дністровське; Печенізьке; канали: Північнокримський, Дніпро – Донбас, Каховський;</p> <p>Діяльнісний компонент:</p> <p>встановлює взаємозв'язки між рельєфом, кліматом та густотою річкової мережі, характером течії, режимом річок в Україні; пояснює особливості живлення та водного режиму річок, озер в різних регіонах України;</p> <p>визначає падіння та похил річки; порівнює гідрографічні особливості водних об'єктів; аналізує можливість використання водних ресурсів.</p> <p>Ціннісний компонент:</p> <p>оцінює водні ресурси України; пропонує шляхи раціонального використання водних ресурсів, заходи з охорони річок, озер, підземних вод.</p>

3.2.4	Грунти та ґрунтові ресурси.	Умови ґрунтоутворення, структура ґрунту, ґрунтові горизонти, родючість. Основні типи ґрунтів, закономірності їх поширення в Україні. Дослідження В. Докучаєва. Карта ґрунтів. Ґрунтові ресурси України. Зміни ґрунтів у результаті господарської діяльності людини. Заходи з раціонального використання й охорони ґрунтових ресурсів.	<p>Значимий компонент: назва основні чинники ґрунтоутворення та типи ґрунтів; пояснює особливості поширення ґрунтів.</p> <p>Діяльнісний компонент: характеризує основні типи ґрунтів, ґрунтові ресурси України; аналізує карту ґрунтів України; порівнює типи ґрунтів в Україні;</p> <p>Ціннісний компонент: робить висновки щодо закономірностей поширення ґрунтів на рівнинній частині України та в горах; оцінює родючість ґрунтів України; пропонує заходи з раціонального використання ґрунтових ресурсів, підвищення родючості та охорони ґрунтів.</p>
3.2.5	Рослинний і тваринний світ України	Різноманітність рослинності. Закономірності поширення рослинного покриву в Україні. Рослинні угруповання. Різноманітність тваринного світу. Закономірності поширення тваринного світу в Україні. Червона та Зелена книги України. Рослинні та тваринні ресурси, їх охорона і підтримання.	<p>Значимий компонент: назва видовий склад рослинності й тваринного світу в Україні; рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України; окремі ендемічні і зникаючі види рослин.</p> <p><i>розглядає зображення рослин і тварин, що занесені до Червоної книги України;</i></p> <p><i>розуміє сутність акліматизації та реакліматизації тварин.</i></p> <p>Діяльнісний компонент: характеризує основні типи рослинного покриву України; фауністичний склад лісів, луків, степів, боліт, водойм; аналізує карту рослинності і карту тваринного світу України; вплив господарської діяльності людини на рослинний покрив і поширення тварин;</p> <p><i>робить висновки щодо закономірностей поширення основних типів рослинності і видів тварин України.</i></p> <p>Ціннісний компонент: оцінює стан рослинних і тваринних ресурсів, їх роль у господарській діяльності; можливості використання в різних регіонах України.</p>

3 оригіналом
згідно

<p>Ландшафти України.</p>	<p>Ландшафт як просторово-цілісна система. Районування природних ландшафтів, їх відображення на карті. Карта «Ландшафти України». Антропогенні ландшафти. Рівнинні ландшафти, їх різноманітність. Природні зони України: мішаних лісів і широколистяних лісів, лісостепова, степова. Використання та охорона рівнинних ландшафтів. Гірські ландшафти Українських Карпат і Кримських гір, особливості їх зміни з висотою, використання та охорона. Природні умови і ресурси Чорного й Азовського морів, проблеми їх раціонального використання»</p>	<p>Значимий компонент: знає чинники формування природних ландшафтів, природні країни, природні зони; <i>називає і знаходить на карті України природні зони та їх межі, гірські країни; Чорне море, Азовське море; острови Зміїний, Джарилгач, півострови Кримський, Керченський, косу Арабатська Стрелка, Каркінітську затоку, Керченську протоку; розлізнає ландшафти за характеристиками окремих їх компонентів, художнім описом;</i> ложає особливості взаємодії компонентів природи у ландшафті. Діалітичний компонент: <i>характеризує рівнинні лісові, лісостепові, степові та гірські ландшафти, природні комплекси морів; встановлює взаємозв'язки між компонентами в ландшафті; складає порівняльну характеристику природних зон України; аналізує карту ландшафтів.</i> Ціннісний компонент: <i>прогнозує наслідки впливу господарської діяльності людини на природні особливості ландшафтів; оцінює природно-ресурсний потенціал природних зон</i></p>
<p>3.2.6</p>	<p>Використання природно-ресурсного потенціалу України. Основні види забруднень довкілля в Україні. Вплив екологічної ситуації на життєдіяльність населення. Целяцько-заповідний фонд України. Національна екологічна мережа. Моніторинг навколишнього середовища. Основні заходи щодо раціонального використання природних ресурсів та охорони довкілля. Цілі природокористування в умовах сталого розвитку.</p>	<p>Значимий компонент: знає складники природно-ресурсного потенціалу України, види забруднень довкілля; правила безпеки та норми поведінки в природі; <i>називає і знаходить на карті біосферні заповідники: Асканія-Нова, Карпатський, Дунайський, Чорноморський; природні заповідники: Карадзький, Український степовий, Медобори, Канівський, Поліський; національні природні парки: Карпатський, Шацький, Синевір, Подільська Товтри; регіональний ландшафтний парк «Меотиди»;</i></p>
<p>3.3 Природокористування</p>	<p>Використання природно-ресурсного потенціалу України. Основні види забруднень довкілля в Україні. Вплив екологічної ситуації на життєдіяльність населення. Целяцько-заповідний фонд України. Національна екологічна мережа. Моніторинг навколишнього середовища. Основні заходи щодо раціонального використання природних ресурсів та охорони довкілля. Цілі природокористування в умовах сталого розвитку.</p>	<p>Значимий компонент: знає складники природно-ресурсного потенціалу України, види забруднень довкілля; правила безпеки та норми поведінки в природі; <i>називає і знаходить на карті біосферні заповідники: Асканія-Нова, Карпатський, Дунайський, Чорноморський; природні заповідники: Карадзький, Український степовий, Медобори, Канівський, Поліський; національні природні парки: Карпатський, Шацький, Синевір, Подільська Товтри; регіональний ландшафтний парк «Меотиди»;</i></p>

3 Оригіналом згідно

			<p>пояснює сутність понять «екологічна ситуація», «моніторинг навколишнього середовища», «заповідник», «національний парк».</p> <p>Діяльнісний компонент: характеризує сучасну екологічну ситуацію в Україні; аналізує природно-ресурсний потенціал у різних регіонах України, аспекти раціонального природокористування, вплив екологічної ситуації на здоров'я населення;</p> <p>Ціннісний компонент: оцінює наслідки використання й охорони природних ресурсів України; пропонує заходи з охорони довкілля.</p>
4.1.	<p>Демографічні процеси та статево-віковий склад населення світу та України:</p>	<p>IV. Населення України та світу</p> <p>Кількість та динаміка населення в світі та Україні. Природні, соціальні, економічні та екологічні чинники та просторові особливості природного руху населення у світі, в Україні.</p> <p>Демографічний перехід, його фази.</p> <p>Статево-вікова, шлюбно-сімейна структура населення світу й України. Динаміка життя населення. Демографічне старіння населення.</p> <p>Характеристика демографічної ситуації в країнах за статево-віковими пірамідами. Особливості демографічної політики у країнах з різним типом відтворення.</p> <p>Міграції, їх показники, чинники та вплив на відтворення населення і його перерозподіл у світі.</p> <p>Населення світу як чинник природного і механічного руху населення. Демографічні процеси.</p>	<p>Знавчий компонент: знає чисельність населення світу й України; <i>приклад</i> країн з різними типами відтворення населення.</p> <p><i>називає й показує на карті</i> регіони світу, країни, області в Україні з найбільшою кількістю населення, найбільшим і найменшим природним приростом; країни з найбільш численною українською діаспорою;</p> <p><i>формулює</i> поняття «природний рух населення», «природний приріст населення», «демографічний вибух», «демографічна криза», «демографічний перехід», «демографічне старіння», «демографічна політика», «еміграція», «імміграція», «сальдо міграцій»;</p> <p>пояснює фази демографічного переходу; демографічну ситуацію, що склалася в різних регіонах України.</p> <p>Діяльнісний компонент: обчислює показники народжуваності, смертності, природного й механічного руху, частки жінок і чоловіків, окремих вікових груп у структурі населення країни (регіону); <i>становить</i> просторові відмінності демографічних процесів за картами;</p>

З оригіналом
згідно

			<p>характеризує населення світу й окремих країн, України та її областей за сукупністю картографічних і статистичних матеріалів; аналізує статево-вікові піраміди України та країн світу, статистичну інформацію про населення світу, окремих регіонів, країн; розглядає за статево-віковими пірамідами країни різних типів відтворення населення; пояснює причини демографічних явищ, просторові відмінності показників природного й механічного руху, вплив конфесійної, етнічної, соціальної структури населення на процеси відтворення і міграції; обґрунтовує особливості перебігу демографічних процесів в країнах з різним рівнем економічного розвитку; Ціннісний компонент: оцінює на основі демографічних показників рівень соціально-економічного розвитку України та країн світу, визначає основні принципи демографічної політики.</p>
4.2.	Розселення	<p>Густина населення. Територіальні відмінності густоти населення в світі й Україні. Міські і сільські населені пункти; критерії їх розмежування в Україні та країнах світу. Класифікація міст за кількістю населення та функціями. Міське і сільське населення. Урбанізація, причини, що її зумовлюють. Відмінності в різних і типах урбанізації в Україні. Міські. Субурбанізація. Хвиля урбанізації. Джентрифікація. Система розселення. Міські агломерації. Мегалополис, мегалополис. Міста. Особливості сільських населених пунктів. Система розселення.</p>	<p>Знанисвий компонент: знає середній показник густоти населення в Україні та світі, найбільш (найменш) густозаселені країни світу; називає і знаходить на карті регіони світу, країни, області в Україні з найбільшою і найменшою густотою населення та рівнем урбанізації, найбільші агломерації, світові міста, найбільші міста в Україні; формулює визначення понять «урбанізація», «субурбанізація», «хвиля урбанізації», «агломерація», «мегаполис», «металополис», «мегаполис», «світові міста», «джентрифікація». Діяльнісний компонент: визначає показники урбанізованості території; аналізує статистичні й картографічні матеріали про населення; характеризує особливості розселення населення в світі й окремих країнах, Україні та окремих її областях;</p>

3 оригіналом
згідно

			<p><i>розрива:</i> міські і сільські населені пункти, типи міст за людністю і функціями, темп і рівень урбанізації; <i>порівняє</i> рівень і темпи урбанізації в Україні і світі, якість життя у великих і малих, монофункціональних і багатфункціональних містах.</p> <p>Ціннісний компонент: <i>усвідомлює</i> взаємозв'язок між густотою населення та геоологічною ситуацією; <i>оцінює</i> і <i>наявляє</i> вплив природних, демографічних і соціально-економічних чинників на територіальні відмінності густоти населення, формування систем розселення.</p>
4.3	<p>Етнічний склад населення. Релігійний склад населення</p>	<p>Етноси. Найпоширеніші мовні сім'ї. Однонаціональні та багатонаціональні країни. Національний склад населення України. Особливості та регіональні відмінності. Національні меншини та етнічні групи, основні райони їх розселення. Релігія як явище культури. Світові релігії. Найпоширеніші релігійні конфесії в Україні.</p>	<p>Знавчівний компонент: <i>має змогу</i> найпоширеніші мовні сім'ї, світові релігії, регіони домінування світових релігій; <i>розуміє</i> поняття «раса», «нація», «етнос», «народе», «мова сім'я», «світова релігія»; Діяльнісний компонент: <i>характеризує</i> національний склад населення України за сукупністю картографічних і статистичних матеріалів; найпоширеніші релігійні конфесії в Україні; <i>показує на карті і називає</i> однонаціональні й багатонаціональні країни, райони розселення національних меншин в Україні; <i>знаходить</i> у різних джерелах інформацію, що характеризує етнічний склад населення України й окремих країн.</p>
4.4	<p>Зайнятість населення світі й України.</p>	<p>Трудові ресурси. Кількість і якість трудових ресурсів. Економічно активне населення. Зайнятість населення. Проблеми зайнятості населення. Відомо документобуду</p>	<p>Знавчівний компонент: <i>називає</i> кількість трудових ресурсів в Україні, області в Україні з найбільшою і найменшою кількістю трудових ресурсів; <i>розуміє</i> поняття «трудова ресурси», «економічно активне населення»; Діяльнісний компонент: <i>знає</i> причини безробіття.</p>

3 оригіналом
згідно

			визначає показники безробіття; аналізує статистичну інформацію про зайнятість населення світу, окремих країн, України та її областей; характеризує кількість і якість трудових ресурсів окремих країн та України; порівнює структуру зайнятості населення в окремих країнах
V. Україна і світове господарство			
		5.1. Національна економіка і світове господарство	
5.1.1. Національна економіка	Національна економіка. Поняття «економічний продукт» та його показники: валовий внутрішній продукт (ВВП), структура ВВП, індекс людського розвитку (ІЛР). Секторальна модель економіки країни. Форми суспільної організації виробництва. Форми просторової організації національної економіки.		Знає ознаки понять «національна економіка», «валовий внутрішній продукт», «індекс людського розвитку»; розуміє вплив природних і суспільних чинників на розміщення виробництва (природних умов, сировинний, паливно-енергетичний, водний, працересурсний, споживчий, транспортний, науковий, екологічний, військово-стратегічний). Діє діяльнісний компонент: розрізняє сектори національної економіки (первинний, вторинний, третинний); формує просторової організації господарства (економічні райони, елементи територіальної структури промисловості, сільського господарства тощо); характеризує форми суспільної організації виробництва; аналізує секторальну модель економіки України та порівнює її з іншими державами.
5.1.2. Світове господарство	Світове господарство (світова економіка), світовий ринок. Поняття «спеціалізація території», «міжнародний поділ праці». Типи економічних систем. Міжнародні зв'язки країн світу за рівнем економічного розвитку, місцем України в них. Важливі тенденції світового господарства, його міжнародна структура за компетенцією «Центр –		Знає ознаки понять «спеціалізація території (населеного пункту, району, регіону, країни)», «міжнародний поділ праці», «світове господарство» (світова економіка), «глобальна економіка», «світовий ринок», «глобальні ланцюги доданої вартості»; розуміє типи економічних систем, приклади країн світу з різним рівнем економічного розвитку (за типизацією ООН), ТНК в Україні; розуміє роль міжнародних організацій у світовій економіці;

3 оригіналом
згідно

		<p>периферія».</p> <p>Сучасні тенденції розвитку світового господарства. Глобалізація та регіональна економічна інтеграція. Транснаціональні корпорації (ТНК) та їх вплив на функціонування міжнародної економіки. Глобальна економіка. Міжнародні економічні організації.</p>	<p>сутність тенденцій розвитку світового господарства (інтернаціоналізації виробництва, інформатизації, глобалізації, регіональної економічної інтеграції).</p> <p>пояснює багатогранність світового господарства, вплив глобалізації на теми розвитку світового господарства та національних економік країн різних типів.</p> <p>Діяльнісний компонент: <i>знаходиться на карті країни «Великої сімки» (G-7), «Великої двадцятки» (G-20);</i> <i>порівнює типи економічних систем;</i> <i>аналізує інформацію щодо типізації країн за рівнем соціально-економічного розвитку;</i> <i>визначає роль транснаціональних корпорацій та вільних економічних зон у функціонуванні глобальної економіки;</i></p>
5.2.1	<p>Сільське господарство: Лісове господарство</p>	<p>5.2. Первинний сектор господарства</p> <p>Сільське та лісове господарство, їх значення в сучасному світі. Складники сільського господарства: Природні (земельних та агрокліматичних ресурсів) та соціально-економічні чинники розвитку й розміщення аграрного виробництва. Землезабезпеченість.</p> <p>Сільське господарство світу. Географія основних зернових і технічних культур та виробництва продукції тваринництва. Зональність світового сільського господарства. Найбільші країни-виробники та експортери сільськогосподарської продукції.</p> <p>Сільське господарство України. Структура сільськогосподарських угідь в Україні. Розміщення в Україні виробництва зернових і технічних культур, картоплярства, овочівництва, бджільництва, виноградарства.</p>	<p>Знанцевий компонент: <i>називає види діяльності в сільському господарстві, види сільськогосподарських угідь; приклади країн з аграрною міжнародною спеціалізацією;</i> <i>знає і показує на карті світу зони (райони) вирощування пшениці, кукурудзи, рису, бавовнику, льону-долгунцю, соняшнику, сої, маслин, олійної палми, цукрової тростини, цукрового буряку, картоплі, чаю, кави, какао-бобів, райони поширення в світі свинарства, птицевництва, формування спеціалізованих районів скотарства, вітчарства;</i> <i>на карті України – сільськогосподарські зони, гірські та приміські райони;</i></p> <p>Діяльнісний компонент: <i>характеризує особливості розміщення рослинництва й тваринництва в світі та Україні; сільськогосподарські зони, лісові пояси;</i> <i>пояснює вплив природних і суспільних чинників на рівень розвитку та спеціалізацію сільського господарства в регіоні</i></p>

З оригіналом
згідно

		Результат кормової бази тваринництва. Структура та розміщення тваринництва. Зональна спеціалізація сільськогосподарства України. Греські та приміські сільськогосподарські райони. Лісові пояси світу. Лісозабезпеченість. Лісове господарство в Україні.	світу, країні; обчислює показники землезабезпеченості, лісозабезпеченості; аналізує карти сільськогосподарських культур і тваринництва; визначає основні зернові й технічні культури, що їх вирощують у помірному, субтропічному і тропічному кліматичних поясах, та обґрунтовує встановлені відмінності; Ціннісний компонент: оцінює наслідки нестабільного розвитку сільськогосподарського виробництва; місце України на світових ринках сільськогосподарської продукції.
5.2.2	Добувна промисловість	Показники ресурсозабезпеченості країн мінеральними ресурсами. Видобування вугілля, нафти і природного газу. Основні закономірності розміщення родовищ вугілля, нафти, природного газу. Найбільші в світі басейни й країни за видобутком кам'яного вугілля, нафти й природного газу. Основні й перспективні райони видобування кам'яного вугілля, нафти, природного газу в Україні. Шляхи покриття дефіциту палива в Україні. Видобування металічних руд. Основні закономірності розміщення родовищ металічних руд. Країни з найбільшими обсягами видобування залізних, марганцевих руд, руд кольорових, рідкісноземельних і благородних металів. Розвиток і розширення виробництва з видобування залізних, марганцевих руд в Україні. Розробка родовищ руд кольорових металів в Україні. Видобування інших видів природної сировини в Україні та країнах світу. Експорт мінеральної сировини з України.	Знансвий компонент: знає види мінеральних ресурсів за використанням; наводить приклади найбільших країн-експортерів та країн-імпортерів нафти, природного газу, кам'яного вугілля; розуміє закономірності поширення родовищ і басейнів корисних копалин; називає і знаходить на картах різного масштабу найбільші басейни нафти і природного газу – Перської затоки, Західнонібірський, Зондський, Сахарський, Гвінейської затоки, Техаський, Мексиканської затоки, Західноканадський, Північноморський, основні райони видобування нафти і природного газу в Україні; найбільші басейни та райони видобування вугілля – Верхньосілезький (Польща), Кузнецький (Росія), Карагандинський (Казахстан), Північно-Східний (Китай), Східний (Індія), Аппалачський (США), Південно-Східний (Австралія), Донський та Львівсько-Волинський (Україна); країни з найбільшими обсягами видобування залізних руд – Бразилія, Австралія, Канада, Китай, Індія, Україна, басейни та райони видобування залізних та марганцевих руд в Україні; найбільші райони видобування руд кольорових металів – Кордильєри-Анди, «золотопояс» Азії, «мідний пояс» Африки; основні родовища руд кольорових металів, що їх

3 оригіналом
згідно

			<p>розробляють в Україні; основні центри видобування кам'яної солі в Україні;</p> <p>Діяльнісний компонент: має досвід лідерство окремих країн на світових ринках мінеральної сировини за сукупністю природних і суспільних чинників;</p> <p>аргументує зміщення добувної промисловості до районів зі складними природними умовами, на шельф Світового океану.</p> <p>Ціннісний компонент: оцінює місце України на світових ринках нафти, природного газу, вугілля, рудної сировини.</p>
<p>5.3.1. Виробництво та постачання електроенергії</p>	<p>Значення електроенергетики. Типи електроенергетик. Паливно-енергетичний баланс. Електроенергетика світу. Найбільші країни-виробники та країни-споживачі електроенергії в світі. Відмінності в структурі виробництва електроенергії на електростанціях різних типів у країнах світу.</p> <p>Електроенергетика України. Найбільші ТЕС, АЕС, ГЕС, ЛЕП. Використання відновлюваних джерел енергії. Експорт електроенергії з України.</p>	<p>5.3. Вторинний сектор господарства</p> <p>Знаннясний компонент: знає типи електростанцій за джерелом енергетичних ресурсів та основні чинники їх розміщення, країни з найбільшим обсягом виробництва електроенергії;</p> <p><i>має досвід і знає</i> <i>катодити</i> на картах каскад ГЕС на Дніпрі, Дністрівську й Ташлицьку ГЕС; Запорізьку, Південноукраїнську, Рівненську, Хмельницьку АЕС; найбільші ТЕС (Запорізька, Придніпровська, Трипільська, Зміївська, Слов'янська, Ладжизинська, Бурштинська);</p> <p>Діяльнісний компонент: має досвід розміщення ТЕС, АЕС, ГЕС в країнах світу та в Україні;</p> <p>обґрунтовує домінування виробництва електроенергії на ТЕС, ГЕС або АЕС в країнах світу;</p> <p><i>має досвід</i> структури виробництва електроенергії в Україні та провідних державах світу.</p> <p>Ціннісний компонент: оцінює перспективи використання відновлюваних джерел енергії різних видів у світі, Україні;</p> <p><i>має досвід</i> шляхи енергозбереження, напрями оптимізації структури виробництва електроенергії в різних регіонах України.</p>	

З оригіналом згідно

[Handwritten signature]

5.3.2. Металургійне виробництво	<p>Значення металургійного виробництва в господарстві. Сучасні технології виробництва чавуну, сталі. Комбінування в чорній металургії. Сучасні чинники розміщення підприємств чорної металургії. Кольорова металурія. Особливості технології виробництва та чинники розміщення підприємств з виплавки міді, алюмінію, титану. Металургійне виробництво світу. Найбільші країни-виробники та країни-споживачі чорних металів. Сучасні тенденції розміщення виробництва чавуну, сталі, прокату. Найбільші країни-виробники та країни-споживачі кольорових металів у світі.</p> <p>Виробництво чавуну, сталі, прокату в Україні: домінуючі технології, сукупність чинників розміщення підприємств; основні центри, місце України на світовому ринку чорних металів. Основні центри виробництва кольорових металів в Україні.</p>	<p>Знаннєвий компонент: знає основні види чорних і кольорових металів; <i>називає і знаходить на картках</i> країни з найбільшим обсягом виробництва чавуну й сталі, алюмінію, титану, міді; найбільші центри чорної металургії в Україні (Кривий Ріг, Дніпро, Кам'янське, Запоріжжя, Нікополь, Маріуполь, Краматорськ, Алчевськ); центри кольорової металургії в Україні (Миколаїв, Запоріжжя, Іршанськ, Київ, Побузьке, Бахмут, Кам'янське); <i>розуміє</i> вплив сировинного, паливного, електроенергетичного, транспортного, споживчого, екологічного чинників на розміщення металургійних комбінатів.</p> <p>Діяльнісний компонент: аналізує статистичні дані щодо обсягів виробництва та експорту металургійної продукції в Україні та світі; <i>обрунтоває</i> рівень розвитку металургії в країнах, які забезпечені сировиною або мають значні обсяги споживання; країни, що виплавають найбільше в світі та Європі алюмінію, титану, міді;</p> <p><i>локалізує</i> розміщення підприємств чорної і кольорової металургії в Україні</p> <p><i>аргументує</i> місце України у світовому виробництві сталі, алюмінію, титану та інших кольорових металів.</p> <p>Ціннісний компонент: <i>оцінює</i> - наслідки концентрації металургійного виробництва в окремих районах і центрах.</p>
5.3.3. Хімічне виробництво, виробництво деревини, паперу. Виробництво будівельних матеріалів	<p>Значення та особливості технологій хімічного виробництва. Діяльнісний розміщення основних виробничих факторів: хімічної продукції, гумових і пластмасових виробів.</p> <p>Хімічне виробництво в Україні. Основні центри виробництва хімічної продукції та чинники їх формування. Найбільші країни-виробники</p>	<p>Знаннєвий компонент: <i>називає</i> види мінеральних добрив, види хімічної продукції, види будівельних матеріалів;</p> <p><i>називає і знаходить на картці</i> найбільші у світі країни-виробники мінеральних добрив та полімерів, деревини та паперу; найбільші центри виробництва мінеральних добрив, виробів з гуми, побутової хімії, ліків в Україні (Костянтинівка, Северодонецьк, Кам'янське, Черкаси, Суми, Запоріжжя, Одеса,</p>

З оригіналом
згідно

		<p>мінеральних добрив, полімерів, ліків. Виробництво деревини й паперу: значення, особливості технологій та чинники розміщення підприємств. Виробництво деревини й паперу в Україні. Найбільші в світі країни-виробники деревини та паперу. Виробництво будівельних матеріалів: в Україні</p>	<p>Яні Капу (Красноярська), Біла Церква, Харків, Київ), центри виробництва деревини й паперу в Україні; <i>наводять</i> показує вплив різних чинників на розміщення виробництва хімічної продукції, деревини й паперу, будівельних матеріалів. Діалізісний компонент <i>характеризує</i> сировинну базу виробництва хімічної продукції, паперу; <i>аналізує</i> зв'язки між хімічними, металургійними та іншими видами виробництва; <i>обрунтовує</i> рівень розвитку та структуру хімічних виробництв в окремих регіонах, країнах світу; Ціннісний компонент <i>оцінює</i> вплив виробництва хімічної продукції й паперу на рівень соціально-економічного розвитку країни, довкілля.</p>
5.3.4	<p>Виробництво машин та устаткування</p>	<p>Роль машинобудування в сучасному світі. Різноманітність підприємств та чинники їх розміщення: спеціалізація та кооперування у машинобудуванні. Машинобудування світу. Взаємозв'язок між рівнем економічного розвитку регіону, країни і рівнем розвитку машинобудування. Найбільші країни-виробники літаків, легкових автомобілів, морських суден, верстатів, комп'ютерів, робототехніки. Машинобудування в Україні. Найбільші центри машинобудування та транспортних засобів, промислового обладнання, сільськогосподарської техніки, асортименту електротехнічної та електронної продукції.</p>	<p>Значисний компонент: <i>знає</i> чинники розміщення окремих машинобудівних виробництв; <i>називає і згадує</i> на картках найбільші країни-виробники машин та устаткування – США, Канада, країни ЄС, Японія, Китай; нові індустріальні країни, найбільші центри машинобудування в Україні; Діалізісний компонент: <i>обрунтовує</i> розміщення виробництва автомобілів, літаків, морських суден, промислового обладнання, електротехнічної та електронної продукції побутового призначення, сільськогосподарської техніки в світі та в Україні; <i>аналізує</i> статистичні дані щодо обсягів виробництва та експорту машин і обладнання у світі та в Україні; <i>характеризує</i> сучасні тенденції розвитку і розміщення виробництва машин і устаткування. Ціннісний компонент <i>оцінює</i> проблеми та перспективи розвитку машинобудування у</p>

3 оригіналом
згідно

	<p>Виробництво тканин, одягу, взуття, харчових продуктів</p>	<p>Особливості виробничого процесу та чинники розміщення підприємств, що виробляють тканини різних видів, одяг, шкіряно-взуттєву продукцію. Найбільші на світовому ринку країни-виробники та країни-експортери тканин, одягу та взуття. Чинники та центри розміщення текстильного, швейного, шкіряного, взуттєвого виробництва в Україні. Народні промисли в Україні. Чинники розміщення підприємств, що виробляють харчові продукти. Виробництво продуктів харчування в світі: сучасні тенденції, вплив глобалізації та національних традицій, взаємозв'язок з агробізнесом. Традиційні виробництва харчових продуктів окремих країн світу. Харчова промисловість в Україні. Особливості технологій та чинники розміщення підприємств буряко-цукрового, олійного, маслоцукрового, плодоовочеконсервного, рибного, хлібопекарного, макаронного, борошномельного, круп'яного, кондитерського виробництва, розливу безалкогольних напоїв, мінеральних вод.</p>	<p>світі та в Україні</p> <p>Знансвий компонент: <i>називає і знаходить на картах</i> найбільші у світі та Європі країни-виробники та експортери тканин, одягу, взуття, цукру, олії; найбільші в Україні центри текстильного, швейного, взуттєвого виробництва, райони концентрації виробництва цукру, соняшникової олії; <i>розуміє</i> вплив спеціалізації сільського господарства, ТНК, прайсресурсного та споживчого чинників на розвиток у регіоні, країні виробництва тканин, одягу, взуття, окремих видів харчових продуктів; Діяльнісний компонент: <i>аналізує</i> карти проростової організації виробництва тканин, одягу, взуття, харчових продуктів, статистичні матеріали щодо динаміки легкої та харчової промисловості у світі та в Україні. <i>пов'язує</i> розміщення в Україні підприємств харчової промисловості у малих містах, селищах міського типу і великих селах; Ціннісний компонент: <i>оцінює</i> проблеми та перспективи розвитку виробництва тканин, одягу та взуття, харчових продуктів в Україні, місце України на світовому та європейському ринках продовольства</p>
5.4.1	<p>Транспорт</p>	<p>5.4. Третинний сектор господарства</p> <p>Транспорт, його роль у національній економіці та формуванні світового господарства. Види транспорту, їхні переваги й недоліки. Зразковий текст: Країни, що вирізняються високим рівнем розвитку мережі залізниць й автомобільних шляхів. Найбільші морські порти, їхній вплив на розміщення підприємств промисловості. Найбільші судноплавні ринки світу. Найбільші аеропорти</p>	<p>Знансвий компонент: <i>знає</i> види транспорту, істотні ознаки понять «транспортний вузол», «транспортна магистраль», «міжнародний транспортний коридор», «об'єкт перевезень», «вантажобіг»; <i>називає і знаходить на карті</i> найбільші за вантажообігом морські порти Східної Азії, Європи; морські судноплавні канали – Панамський, Суецький, Кільський; найбільші за пасажирообігом аеропорти світу; країни з найбільшими</p>

З оригіналом
згідно

	<p>світу. Міжнародні транспортні коридори. Транспорт України. Залізничний транспорт – основний вид транспорту України. Найважливіші автомагістралі України. Водні шляхи, найбільші морські та річкові порти України. Повітряний транспорт. Транспортні вузли. Міжнародні транспортні коридори на території України.</p>	<p>залізницями; країни з найбільшою протяжністю автомобільних шляхів; основні залізничні, автомагістралі, морські й річкові порти, аеропорти, міжнародні транспортні коридори в Україні. Діяльнісний компонент: <i>обригуює роль кожного виду транспорту в перевезенні вантажів та пасажирів в Україні, домінуючу роль транспорту в експорті послуг Україною;</i> <i>встановлює взаємозв'язки між рівнем економічного розвитку, спеціалізацією країни та особливостями її транспортної системи; аналізує карти транспортних шляхів світу та України;</i> Ціннісний компонент: <i>оцінює транзитне значення транспортних магістралей в Україні; вплив різних видів транспорту на довкілля, соціально-економічний розвиток району, населеного пункту</i></p>
5.4.2.	<p>Туризм...</p> <p>Туризм як складних національної економіки, його види. Чинники розвитку туризму в регіоні, країні. Туристична інфраструктура. Міжнародний туризм. Основні туристичні регіони світу. Країни світу з найбільшою кількістю об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО</p> <p>Туризм в Україні. Особливості природних рекреаційних ресурсів. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні. Туристичні райони в Україні.</p>	<p>Знансвий компонент: <i>знає види туризму, ознаки понять «туризм», «рекреаційні ресурси», «інфраструктура туризму», називає і знаходить на карті основні райони туризму у світі й Україні;</i> <i>розуміє вплив природних і суспільних чинників на розвиток туризму.</i></p> <p>Діяльнісний компонент: <i>характеризує особливості основних туристичних регіонів світу; обригуює рівень розвитку туризму в окремих регіонах, країнах, районах України</i></p> <p>Ціннісний компонент: <i>оцінює роль туризму в соціально-економічному розвитку країни, району, населеного пункту</i></p>
5.4.3.	<p>Торгівля. Фінансові послуги. Комп'ютерні програмування</p> <p>Торгівля як вид послуг, її форми, показники. Сегментний ринок товарів і послуг. Основні напрями торгівельно-експортних зв'язків. Світова організація торгівлі. Регіональні зони вільної торгівлі (NAFTA, ASEAN).</p>	<p>Знансвий компонент: <i>формулює поняття «кредит», «фінансовий центр», «офішор», «аутсорсинг», «технопарк», «технополіс»; називає і знаходить на карті регіони з найбільшими обсягами зовнішньої торгівлі; найбільші міжнародні фінансові центри –</i></p>

З оригіналом
згідно

<p>Наукова діяльність. Освіта. Охорона здоров'я</p>	<p>Торгівля в Україні: структура експорту й імпорту товарів та послуг, чинники концентрації роздрібною торгівлі в населених пунктах, регіонах. Фінансові послуги. Світові центри банківсько-фінансової діяльності. Вплив глобалізації на розміщення фінансових установ. Країни-офшори. Особливості розміщення фінансових установ в Україні.</p> <p>Роль науки й освіти в суспільстві. Форми просторової організації наукових досліджень та освіти: технополіси, технопарки. Найвідоміші наукові центри у світі та в Україні.</p> <p>Аутсорсинг. Країни-лідери на світовому ринку комп'ютерного програмування. Аутсорсинг інформаційних технологій (IT-аутсорсинг) в Україні.</p> <p>Найвідоміші центри медичного обслуговування, лікувально-оздоровчого туризму в Україні та світі.</p>	<p>Лондон, Нью-Йорк, Сінгапур, Сянган (Гонконг), Токіо, Шанхай, Мумбаї, Франкфурт-на-Майні, Чикаго, Країни-офшори. Країни-лідери на ринку програмного забезпечення; найвідоміші центри освіти та науки у світі та в Україні; розуміє вплив чинників на розвиток торгівлі, системи фінансових послуг, освіти й науки в країні.</p> <p>Дальнісхідний компонент: обрунтовує рівень розвитку торгівлі, системи фінансових та аутсорсингових послуг, освіти й науки, системи охорони здоров'я в окремих регіонах світу, країнах, в Україні; аналізує умови для аутсорсингу інформаційних технологій, створення технопарків, технополісів в Україні та прогнозує їх розвиток;</p> <p>Ціннісний компонент: оцінює взаємозв'язок між рівнем розвитку економіки та обсягом наукових досліджень, освітніх, фінансових послуг у країні.</p>
<p>6.1.</p>	<p>Регіони світу:</p> <p>Європа: Азія. Америка. Африка. (економіко-географічна характеристика країн за типовим планом). Особливості економіко-географічного положення регіону, склад. Сучасна політична карта регіону: форми державного правління і територіального устрою країн, типи країн за рівнем економічного розвитку. Інтеграційні процеси. Міжнародні організації в регіоні. Природні ресурси регіону.</p> <p>Україна. Регіони: демографічні процеси, природний та економічний устрій, демографічна політика, структура населення, субурбанізація, субурбанізація, рурбанізація, деагломерізація. Світові міста в регіоні, міські агломерації, мережі міст.</p> <p>Особливості економіки країн регіону. Первинний</p>	<p>Знакисвєй компонент: називає і знаходить на карті регіону субрегіони, країни (за програмою 10 клас, стандарт); основні райони видобування мінеральних ресурсів, найбільші осередки промисловості й туризму, морські порти, аеропорти-хаби, фінансові центри, світові міста; розрізняє форми державного правління і територіального устрою країн; країни різних типів та підтипу за рівнем економічного розвитку; кількісні та якісні зміни на політичній карті регіону;</p> <p>Дальнісхідний компонент: характеризує особливості демографічних та урбанізаційних процесів, розміщення населення в регіоні; обгрунтовує розміщення основних осередків переробної промисловості, сфери послуг, особливості спеціалізації сільського господарства в регіоні; здійснює необхідні обчислення для оцінювання забезпеченості</p>

3 оригіналом
згідно

	<p>сектор-економіки: основні райони видобування палива, рудної та нерудної сировини, сільське, лісове господарство.</p> <p>Вторинний сектор економіки: особливості розвитку переробної промисловості, індустріалізація, реіндустріалізація; основні осередки промисловості.</p> <p>Третинний сектор економіки: найважливіші міжнародні транспортні коридори та вузли; туристичні райони, фінансові центри. Зв'язки України з країнами регіону.</p>	<p>окремих країн ресурсами; має домінуючі чинники міжнародної спеціалізації країн регіону, відносячись до різних типів та підтипів за рівнем економічного розвитку; має: причини вузької спеціалізації окремих країн в регіоні; особливості економіки країн, зумовлені регіональною інтеграцією.</p> <p>Цивільний компонент: робить висновки про причини нерівномірності економічного розвитку країн і субрегіонів у регіоні; зробляє позитивні та негативні наслідки глобалізації в економіці та культурі країн регіону.</p>
<p>6.2. Країни світу: економіко-географічна характеристика</p>	<p>Німеччина, Франція, Велика Британія, Італія, Польща, Білорусь, Росія, Японія, Китай, Індія, Австралія, Сполучені Штати Америки, Канада, Бразилія, Єгипет, Швеція, Африка (ПАР).</p> <p>Економіко-географічна характеристика країн за типовим планом:</p> <p>місце країни у світі та регіоні; основні чинники, що визначають місце країни у міжнародному поділі праці (МГПП); система розселення; особливості сучасного розвитку країни, секторальна структура економіки, домінуючі складники третинного сектору; промислові виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни; особливості аграрного сектору; характерні риси просторової організації господарства; зовнішні економічні зв'язки, зв'язки з Україною.</p>	<p>Знає: основні-показники, які визначають місце країни у регіоні та світі; домінуючі складники третинного, вторинного та первинного секторів економіки країн трьохрозвинених, середньорозвинених країн та країн, що розвиваються; називає і знаходить на карті світові міста, осередки промисловості, найбільші морські порти, аеропорти, фінансові та туристичні центри на території країни; знає промислові-й-аграрні виробництва та послуги, що визначають міжнародну спеціалізацію країни; Діагностичний компонент: аналізує інформацію щодо характеристик країни; обґрунтовує особливості системи розселення та розміщення виробництва товарів і послуг у межах країни; показує особливості спеціалізації сільського господарства, промислового виробництва, сфери послуг у країні; структури експорту й імпорту товарів та послуг; Цивільний компонент: робить висновки про причини нерівномірності економічного розвитку окремих районів у межах країни; оцінює вплив ТНК на економіку країни та її місце в міжнародному поділі праці.</p>
	<p>Сталій розвиток</p>	<p>Знає про вплив ТНК на економіку країни та її місце в міжнародному поділі праці.</p>

3 оригіналом
згідно

		<p>причини їх виникнення. Проблема війни і миру. Проблема тероризму. Екологічна проблема. Сирвинана й енергетична проблеми. Демографічна й продовольча проблеми. Проблема подолання відсталості країн, що розвиваються. Взаємозв'язок глобальних проблем. Роль світової громадськості та міжнародних організацій у їх розв'язуванні. Сталій розвиток — стратегія людства на XXI столітті.</p>	<p>знає глобальні проблеми людства, основні положення концепції сталого розвитку; розуміє сутність, причини виникнення сучасних глобальних проблем; має і знаходить на карті країни, що володіють ядерною зброєю, конфліктобезпечні регіони Європи та світу; найбільші в світі райони екологічної катастрофи. Діяльнісний компонент: характеризує поширення глобальних проблем, особливості їхнього прояву на території України, складники концепції сталого розвитку; визначає можливі шляхи подолання глобальних проблем Ціннісний компонент: оцінює наслідки прояву глобальних проблем для окремих регіонів і країн світу та для України.</p>
--	--	---	--

Директор департаменту
загальної середньої та дошкільної освіти

Ю. Г. Кононенко